

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.956/2016/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Sárközi István ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Léka Ügyvédi Társulás (ügyintéző: dr. Micskey István ügyvéd, címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 6.P.20.711/2016/11. számú ítélete ellen a felperes 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 15 napon belül 5 000 (Ötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 24 000 (Huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az alperes autóbusszal helyi tömegközlekedést működtető gazdasági társaság; a felperes elektromos kerekesszékekkel közlekedő mozgáskorlátozott személy.

2016. április 19-én - az elektromos kerekesszéknek a menetrend szerinti autóbuszjáratokon nem szállítható elektromos mopeddel összetévesztése miatt - a ...es járatszámú forgalmi rendszámú autóbusz vezetője megtagadta a felperesnek a járással történő elszállítását; amelyet követően a felperes közlekedését a néhány száz méterre induló villamossal folytatta, így úti céljához mintegy öt perc késéssel érkezett meg.

A felperes keresetében elszállításának megtagadása miatt kérte annak a megállapítását, hogy az alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogát, kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől és kötelezését 600 000 Ft sérelemdíj megfizetésére.

Az alperes nem vagyoni hátrány okozásának hiányára hivatkozva a kereset a sérelemdíj iránti részében elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 11. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az alperes által üzemeltetett városi tömegközlekedési szolgáltatásban 2016. április 19-én az ... forgalmi rendszámú, ...-es járatszámú menetrend szerinti autóbusz az elektromos kerekesszékekkel közlekedő felperes szállítását megtagadta. Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta, és kötelezte, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 100 000 forintot, valamint 30 000 forint összegű perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest kötelezte az államnak külön felhívásra 20 880 forint összegű le nem rótt kereseti illeték megfizetésére, míg úgy rendelkezett, hogy az ezt meghaladóan le nem rótt 15 120 forint összegű kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolása a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-ának (1) bekezdésére, 2:43. §-ának a) pontjára, 2:51. §-ának (1) bekezdésére, 2:52. §-ának (1) és (2) bekezdésére, 6:519. §-ára, 6:540. §-ának (1) bekezdésére és 1:4. §-ának (1) bekezdésére hivatkozva a sérelemdíj iránti keresetet részben találta alaposnak. Kifejtette, hogy az alperes az érdemi ellenkérelmében a személyiségi jogsértés objektív szankciói iránt előterjesztett részében a kereseti kérelem teljesítését nem ellenezte, az ellenkérelemre tekintettel a perben feltárt tényállás alapján megállapította az egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jog megsértését, és rendelkezett a további jogsértéstől eltiltásról. A sérelemdíj összegszerűsége tekintetében értékelte, hogy a személyiségi jogsértésnek a felperesre gyakorolt hatása csekély súlyú és terjedelmű, átmeneti jellegű, éppen eléri a pénzbeli kompenzálást megalapozó mértéket. A megállapítható hátrány az időleges megszégyenültség-érzésben, valamint a nem távoli villamosmegállóba áthaladással felmerült többlettevékenységi szükségszerűségben áll. Az alperesi alkalmazott oldalán a felróhatóság megállapítható, ám csekély fokú, a felperes hátrányos megkülönböztetése mögött sem szándékosság, sem egyéb tudatos motiváció nem húzódott meg, jóhiszemű vétkes tévesztés eredménye, amely mögött külön értékelést igényel az a körülmény, hogy az autóbuszt vezető alkalmazottnak rendkívül kevés idő állt rendelkezésére az adott szituáció megítéléséhez, miközben munkaköri kötelessége egyéb tevékenységekre is kiterjedt - mint a többi utas fel- és leszállásának figyelemmel kísérése, esetleges jegyértékesítés, a forgalom figyelése -, míg a döntésénél két oldalról is felelősség terhelte, melyek közül egyik a felperes szállításának biztosítása, vagylagosan megtagadása és ennek következményei, a másik az ellenkező irányú esetleges tévedés a többi utas testi épségét veszélyeztető baleseti veszélyhelyzetének eredménye. Bár a perben rendelkezésre álló adatok szerint az alperes felelősségi körébe eső személy részéről a felperest érintő azonos jogsértés korábban megvalósításra került, így a jogsértés formálisan ismétlődő jellegű, azonban ahhoz képest mintegy négy év időtartam eltelt, így az ismétlődő jelleg is csupán csekély mértékben vehető figyelembe. Mindezek alapján 100 000 forint összegű sérelemdíj alkalmas és egyben elegendő az elégtételadást szolgáló és kompenzáló, valamint magánjogi büntetést tartalmazó funkció biztosítására, ezért az alperest ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte, az ezt meghaladó sérelemdíj iránti keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 81. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett arra figyelemmel, hogy a keresettel érvényesített sérelemdíj összegszerűsége nem volt nyilvánvalóan eltúlzott, az objektív szankciókra irányuló kereseti kérelmek eredményesek voltak, így pernyertességéhez igazodóan kötelezte az alperest a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére, míg a le nem rótt

eljárási illeték megfizetéséről a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett úgy, hogy a kereseti kérelmek együttes figyelembe vétele alapján megállapított 58 % mértékű pervesztességhez igazodó illeték állam javára történő megfizetésére az alperest kötelezte, míg az ezt meghaladó illeték megfizetése alól az IM rendelet 15. §-ának (1) bekezdése alapján mentesítette a felperest, és annak állam általi viseléséről rendelkezett.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az ítélet részbeni megváltoztatását, a sérelemdíj iránti keresetének egészében helyt adást. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított összegű sérelemdíj a funkciójának betöltésére nem alkalmas. Tényleges hátránya abban jelentkezett, hogy a többi utas tájékoztatlannak, olyan személynek nézte, aki úgy kívánt utazni, hogy az nem megengedett, ez számára megaláztatást jelentett. Figyelembe kell venni, hogy a csekély összeg nem alkalmas az állami feladatot ellátó cég hasonló jogsértésektől való visszatartására, így nem lehet hatást gyakorolni arra, hogy a jövőben hasonló sérelmet ne szenvedjenek a kerekesszékekkel közlekedő személyek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte azzal, hogy a megállapított sérelemdíj összeg megfelel mind a reparációval, mind a prevencióval kapcsolatos követelményeknek.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján fellebbezés hiányában nem érintette az első fokú ítélet a keresetnek a felróhatóságtól független jogkövetkezményeket érintően egészében és a sérelemdíjat érintően részben helyt adó rendelkezéseit, a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt a következők szerint nem találta alaposnak:

Az elsőfokú bíróság a kérelem és ellenkérelem keretei között a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel és döntésének indokaival az ítélet tábla minden részében egyetértett.

A fellebbezés csak a megállapított sérelemdíj összegszerűségét vitatta, azt funkcióinak érvényesülésére a megítélt összegben alkalmatlannak találta.

A sérelemdíj jogintézményének a lényege, hogy a személyiségi jogot sértő magatartás következtében olyan - akár köztudomású tényként is megállapítható, nem bizonyítandó - hátrányok keletkeznek, amelyek kompenzálása - elvileg egyenértékű lehetőségek biztosítása révén - pénzbeli marasztalással megvalósítható, egyben a jogsértő magatartás annak a törvényben felhívott körülményeire figyelemmel magánjogi büntetés funkciója révén ezen túl is szankcionálandó.

Az immateriális sérelmek helyrehozhatatlanok, a kompenzálásra alkalmas sérelemdíj mértéke nem állapítható meg objektív mérce szerint, az minden esetben a bírói mérlegelésen alapul, amelynek során az egyedi körülmények gondos és részletes mérlegelése mellett, a mértéktartás követelményének megfelelően, igazodni kell a jogalkalmazás kialakult gyakorlatához. A hátrány mértékének megítélése szempontjából elsősorban azt kell értékelni, hogy a személyiségi jogsértés milyen változásokat idézett elő a jogosult életvitelében, életminőségében, életének jövőbeni lehetőségei körében, érzelmi

és lelki életének fejlődésében, személyiségének önmegvalósításában. Mindezen felül kell mérlegelés alá vonni a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdésében példálózóan felsorolt, a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a környezetre gyakorolt hatására tekintettel figyelembe vehető körülményeket, és a hátrányok és egyéb körülmények összevetésével kell a kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel meghatározni a sérelemdíj azon összegét, amely alkalmas a hátrányok kompenzálásának és a magánjogi büntetésnek az érvényesítésére azzal, hogy a mérlegelés során az intézmény rendeltetésének, céljának megfelelően kell kiszűrni a bagatell sérelmek melletti pénzbeli marasztalás alkalmazását.

Az elsőfokú bíróság a fentiekben részletezett iránymutatásnak teljes mértékben eleget tett, a sérelemdíj összegszerűségének meghatározásához szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a feltárt tényállás alapján a jogsérelem folytán bekövetkezett és a bizonyítás eredményeként feltárt hátrányokat, következményeket helyesen állapította meg, a jogsértés értékelendő körülményeit mind az átmeneti jellegű kellemetlenséggel járó hátrányok, mind a rendkívül rövid időtartamban döntésre kénytelen alperesi alkalmazott felróhatóságának mértéke, mind az akaratlan tévedésből következő jogsértés csekély súlya, mind a más alkalmazott által több évvel ezelőtt elkövetett hasonló jogsértés ismétlődő jellegének minimális figyelembe vétele, mind a környezetre hatás kizárása részében megfelelően határozta meg. A fellebbezéssel szemben a sérelemdíj összegszerűségének a meghatározása során a tényállás nem vethető össze a Miskolci Törvényszék 10.P.20.980/2016/10. számú - a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.964/2016/4. számú ítéletével helybenhagyott - ítéletében feltárt tényállással, mivel abban az esetben a felperes a közlekedést más módon sem tudta igénybe venni, megfelelő információ hiányában több órán keresztül várakozott eredménytelenül a szállítására alkalmas autóbusz biztosítására, tervezett úti célját egyáltalán nem tudta elérni, így a megállapítható hátrányok mértéke is súlyosabb volt, továbbá nagyobb mértékű volt a jogsértést elkövető felróhatósága, mert nem hirtelen, rövid idő alatt kellett döntést hoznia, hanem a valóságnak megfelelő, utóbb tévesnek minősült tájékoztatás megadására kellő idő állt rendelkezésére, miközben más, lényeges döntéseket meghoznia nem kellett, így az elvárható utánajárás esetében a hátrányos megkülönböztetést eredményező helyzetet el tudta volna kerülni, ezért az eset összes körülményei lényegesen magasabb összegű sérelemdíjat indokoltak. Az első fokú ítéletben meghatározott összeg a sérelemdíj törvényi céljainak érvényesüléséhez szükséges és egyben elegendő, annak felemelését az ítéltábla nem találta indokoltnak.

Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - és annak a 254. §-a (3) bekezdése szerinti helyes indokainál fogva - helybenhagyta.

A felperest az eredménytelen fellebbezése folytán a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a 300 000 forint fellebbezett értékhez igazodó, az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illeték az államnak, valamint a rövid fellebbezési ellenkérelem előterjesztésére szorító jogi képviseleti tevékenységre figyelemmel a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdése szerinti mértékű másodfokú ügyvédi munkadíj mint perköltség az alperesnek megfizetésére.

A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

Debrecen, 2017. február 14.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő